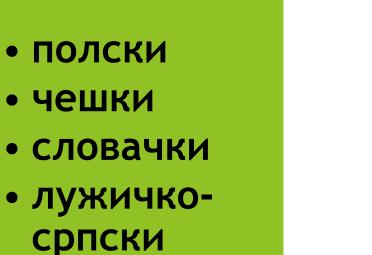
Македонскиот јазик во семејството на јужнословенските јазици

Словенски јазици

Прасловенски јазик

јужнословенски

- македонски
- бугарски
- српски
- хрватски
- Словенечки
- старослове нски

источнословенски

- руски
- белоруски
- украински

Особини по кои македонскиот се разликува од останатите словенски јазици се:

- 1. Наместо падежи има предлози: <u>на</u> куќата, <u>за куќата, во</u> куќата, <u>под</u> куќата, <u>со</u> куќата;
- 2. третосложен и динамичен акцент: д<u>`</u>ен, т<u>`</u>е<mark>тратка,</mark> тетр<u>`</u>атката;
- 3. удвоен предмет: <u>него го</u> видов; <u>нему му</u> реков, <u>неа ја</u> видов, <u>нејзе ѝ</u> реков;
- 4. глаголски конструкции со ИМА/НЕМА: <u>имам</u> јаде<mark>но</mark>, <u>немам</u> јаде<u>но</u>;
- 5. минато време со помошниот глагол СУМ + <mark>глаголска</mark> придавка: не <u>сум ручан</u>;
- 6. минато-идно време: <u>Ќе</u> го <u>гледав</u> филмот **да не** заспиев.

Старословенски период

- 862 година Кирил ја создал првата словенска азбука глаголицата (за Моравската мисија)
- Политички причини: Словените биле пагани (многубошци), па во допир со моќните држави (Византија и Германските кралства) постоела опасност тие на запад да се германизираат, а на југ да се елинизираат. Затоа моравскиот кнез Ростислав побарал од Византија мисионери кои ќе го шират христијанството, но на словенски јазик.

- Религиозни причини: за ширење на христијанството меѓу Словените потребен бил јазик кој тие го разбирале - словенски. Кирил успева со својата моќ на оратор и филозоф да го убеди Римскиот папа официјално да го признае словенскиот јазик - 869 година станува рамноправен со латинскиот, грчкиот и еврејскиот и можел да се употребува во богослужбата;
 - старословенскиот јазик е првиот литературен јазик на сите Словени;
 - старословенски јазик е јазикот на Словените кои живееле во околината на Солун во деветтиот век;

- Глаголицата е првата официјална словенска азбука која има 38 букви и е создадена од Кирил;
- Кирилицата е создадена малку подоцна, <mark>по пример</mark> на грчкото писмо и има 44 букви;
- Словенската писменост се остварувала преку:
 Охридската и Лесновската книжевна школа во
 Македонија (глаголица) и Преславската во Бугарија
 (кирилица);
- Зачувани текстови од овој период во Македонија се: Зографското евангелие, Асемановото евангелие (глаголица).

Црковнословенски период

- XII XVIII век старословенскиот јазик ја задржал основната функција - за богослужба;
- варијанти на старословенскиот јазик: македонска, српска, руска, полска;
- дамаскини XV и XVIII век;
- <u>грамоти</u> (имотни листиви) правноадминистративни текстови.

Охридска книжевна школа

- Кутмичевица, Климент Охридски -Охридската книжевна школа (7 години, 886-893);
- 3500 ученика, од кои по 120 ученика годишно Климент оспособувал за учители и свештеници;
- 893 година Климент е испратен во Величката епископија (Дебар, Кичево) каде е поставен за прв словенски епископ. На негово место во Охрид од Преслав доаѓа Наум Охрдски

- 1. Климент Охридски напишал околу 50 дела од кои само на 15 се потпишал;
- 2. сите дела ги оставил во манастирот Св. Пантелејмон, во Охрид (на Плаошник) кој го изградил;
- 3. пишувал поучни и пофални слова со стил **близок** на народните маси и преведувал дела.
- 4. умрел на 26 јуни 916 година и е погребан во својот манастир, во гробот што самиот си го подготвил;
- . Неговите мошти сè уште се наоѓаат во манастирот Св. Пантелејмон на Плаошник.